



Številka: 013-25/2023-MIZS-57
Datum: 20. 9. 2024

ZAPISNIK

1. seje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo

Čas in kraj seje: **16. 9. 2024 od 13.00 do 15.30 ure**, sejna soba 503
– 504 na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in
inovacije, Kotnikova ulica 38, Ljubljana in na daljavo.

Prisotni člani Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo (v nadaljevanju: Svet): dr. Ivan Svetlik (predsednik), dr. Boštjan Golob (podpredsednik; na daljavo), dr. Gregor Majdič (na daljavo), dr. Zdravko Kačič, dr. Klavdija Kutnar, dr. Peter Štih, dr. Boris Dular, dr. Milček Komelj, dr. Danilo Korže (na daljavo), dr. Marko Marinčič, Miha Zimšek, Tatjana Pajnikihar Napret, Barbara Krajnc, Dare Stojan, Vid Pajer, Luka Mihalič (ni sodeloval pri sprejemanju odločitev).

Odsotni člani Sveta: dr. Matjaž Mikoš, dr. Matej Avbelj, dr. Matjaž Škabar, dr. Igor Ž. Žagar, dr. Oto Luthar, Karmen Fortuna, Anabel Todorovič, Fazli Gashi.

Drugi prisotni: dr. Igor Papič (minister), Urban Kodrič (v.d. generalnega direktorja Direktorata za visoko šolstvo), dr. Franci Demšar (direktor Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu) in sodelavci Direktorata za visoko šolstvo.

Dnevni red:

- Pozdrav predsednika Sveta, potrditev dnevnega reda in dogovor o načinu dela
- Obravnava predloga Zakona o visokem šolstvu po javni obravnavi

Ad 1. Pozdrav predsednika Sveta, potrditev dnevnega reda in dogovor o načinu dela

Predsednik Sveta je ugotovil sklepčnost in pričel sejo. Predlagal je, da Svet v skladu s poslovnikom imenuje podpredsednika. Za to funkcijo je predlagal dr. Boštjana Goloba, ki je s predlogom soglašal. Predlogov za spremembo poslovnika ni bilo. Sprejet je bil naslednji sklep:

Sklep št. 1:

Za podpredsednika Sveta se imenuje dr. Boštjan Golob.

ZA: 15

PROTI: 0

VZDRZANI: 0

Ad 2. 2. Obravnava predloga Zakona o visokem šolstvu po javni obravnavi

Predsednik je v uvodu v razpravo o predlogu Zakona o visokem šolstvu po javni obravnavi poudaril, da Svet svetuje, daje priporočila in pripombe k strokovnim predlogom, kot je predlog novega Zakona o visokem šolstvu. Svoje odločitve in stališča bo izročil ministrstvu in Vladi Republike Slovenije.

Minister je uvodoma pojasnil okoliščine za zamik pri sklicu prve seje Sveta. Poudaril je, da je predlog zakona v vmesnem času nastajal v sodelovanju z delovno skupino za prenovu visokošolske zakonodaje (v nadaljevanju: delovna skupina), v kateri so sodelovale interesne skupine, ki so zastopane v Svetu, in tudi 10 članov Sveta. Predlog zato ni zakon ministrstva, ampak je pretežno zakon zainteresirane akademske skupnosti. Zakon o visokem šolstvu velja od leta 1999 in se je v vmesnem času 12-krat noveliral, med drugim zaradi uvajanja bolonjske reforme, ureditve področja kakovosti v visokem šolstvu, financiranja visokega šolstva, transnacionalnega izobraževanja, evidenčnega in analitskega informacijskega sistema eVS ter javne službe. V sodelovanju z delovno skupino pa je bila pripravljena celovita prenova zakona. Javna obravnava se je zaključila v juliju. Avgusta se je neformalno ponovno sestala tedaj že nekdanja delovna skupina in obravnavala pripombe iz javne obravnave. Sedaj pa se lahko o predlogu zakona izreče tudi Svet. Ministrstvo ocenjuje, da bo lahko novi zakon sprejet v začetku prihodnjega leta, odvisno od postopkov na vladi, v parlamentu in državnem svetu. Med drugim bo treba med resorji in v koaliciji dokončno uskladiti tudi še finančno plat zakona.

Ključne spremembe, ki jih prinaša novi zakon, se nanašajo na postopno povečanje obsega financiranja z 0,6 % na 1,5 % BDP, kar je 2,5-krat več kot danes. Ta sprememba bo omogočila vzpostavitev novega stebra financiranja, s katerim bodo investicije z ministrstva prešle v pristojnost javnih univerz, ki bodo po novem avtonomno skrbele za večletne investicijske projekte. S sprejemom novega zakona bo izpolnjen eden ključnih pogojev, da se do leta 2035 zagotovi obnova vseh obnove potrebnih stavb. Obdobje financiranja javne službe po pavšalu prehaja s štirih na šest let, financiranju prve in druge stopnje študija v okviru javne službe pa se pridružuje še financiranje tretjestopenjskega študija. S postopnim povečanjem deleža prostih razvojnih sredstev bo javnim univerzam omogočen normalen razvoj. Novi zakon poleg tega spodbuja zdrav in trajnostni življenjski slog študentov in zaposlenih. Ureja spoštovanje načela enakosti spolov ter prepoved spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja. Na novo opredeljuje učni jezik. Na področju statusne in organizacijske ureditve visokega šolstva je novost v tem, da država ustanavlja le še javne univerze, ne pa tudi manjših enot. Spremenjena je ureditev pravne subjektivitete. Zakon predvideva, da se Studentski dom Ljubljana pridruži univerzi kot članica, še posebej zaradi spremembe v načinu financiranja investicij v visokem šolstvu. Na več delih se je posodobilo poglavje o kakovosti v visokem šolstvu. Zakon kot novost prinaša tudi krajša izobraževanja in usposabljanja za pridobitev mikrodokazila. Namesto izrednega študija se uvaja časovno prilagojen študij, ki pomeni možnost izvajanja in dokončanja rednega študija v daljšem časovnem obdobju. Vsak državljan bo imel ne glede na način

izvedbe pravico do brezplačnega študija za pridobitev vsaj ene diplome. Časovno prilagojen študij je namenjen predvsem študentom, ki študirajo ob delu - omogoča jim brezplačen študij, v primeru zaposlitve pa ne tudi uveljavljanja socialnih pravic iz naslova statusa študenta. S predlogom novega zakona se nadalje ukinja status zasebnega visokošolskega učitelja. Prav tako uvaja dve novi delovni mesti v pedagoškem procesu. Širijo se zakonska določila o pravicah in obveznostih študentov. Na področju financiranja je prav tako podrobneje opredeljen postopek preglednega podeljevanja koncesij. Te se bodo razpisovale v odvisnosti od pokritosti potreb družbe za študij znotraj mreže javnih univerz in glede na z analizami podprte potrebe družbe. Minister je zaključil, da je delovna skupina pod vodstvom državnega sekretarja uspešno zaključila z delom. Svetu je priporočil, naj ne odpira zakonskih ureditev, ki jih je uskladila že delovna skupina, izrazi pa naj pomisleke in predloge pri vsebinah, ki jih delovna skupina bodisi ni obravnavala bodisi so nove oziroma vredne izboljšanja.

Razprava:

Predsednik se je ministru zahvalil za predstavitev in se pridružil njegovemu zaključnemu priporočilu. Razprava naj se odvije v duhu iskanja konkretnih novih predlogov in rešitev in ne v ponovnem iskanju že doseženih kompromisov. Ob tem je izrazil presenečenje nad konceptualno usmeritvijo, da naj bi zakon namesto okrepljene regulacije omogočil večjo prožnost in avtonomijo v visokem šolstvu, saj je predolg novega predpisa daljši od obstoječega zakona.

Dr. Peter Štih se je v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljevanju: SAZU) uvodoma zahvalil za pripravljen osnutek novega zakona. S to spremembo se zaključuje proces, ki se je začel s prenovo Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti. SAZU se je v razpravo o novem zakonu vključil pri dveh točkah, in sicer pri učnem jeziku in vpisnih pogojih. Zadržan je predvsem do predlagane ureditve učnega jezika, saj ta za internacionalizacijo visokega šolstva ni ključen. Internacionalizacijo je mogoče doseči tudi z drugimi mehanizmi in orodji, kot so izmenjave visokošolskih učiteljev in mednarodne raziskave. Uvajanje tujega jezika v študijski proces ni glavni element internacionalizacije slovenskih univerz.

Predlog 15. člena o učnem jeziku je načeloma ustrezen, saj državljanu Republike Slovenije zagotavlja pravico do študija v slovenskem jeziku. Izjeme v tem členu pa mu to pravico krčijo. Tako ni jasno, kako bo visokošolski zavod odreaģiral, če se bo nekdo pritožil, da mu je bila zaradi nezmožnosti študija v slovenskem jeziku kršena ustavna pravica. Prav tako ni primerno, da se vzporedno izvajanje študija v tujem jeziku financira iz javnih sredstev. Na tak način se tuji študenti in diplomanti zaradi nepoznavanja slovenskega jezika ne bodo mogli uspešno vključiti v naše okolje in postavlja se vprašanje o smiselnosti, da država to tudi finančno podpira. Po podatkih o mobilnosti iz leta 2020/21 je v Sloveniji študiralo približno 11 % študentske populacije iz tujine, pri čemer so najpogostejše države izvora teh študentov predvsem Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Makedonija in Srbija, bistveno bolj poredko pa pri nas študirajo študenti iz Italije, Madžarske in drugih evropskih držav. Pri nas torej večinoma študirajo študenti iz držav, s katerimi si delimo skupno preteklost in jezikovne vezi. Tem študentom je slovensko visokošolsko okolje blizu in

slovenski jezik lahko usvojijo na razmeroma enostaven način. V tem oziru preseneča določilo, da je mogoče v tujem jeziku izvajati dele študijskih programov, ki jih izvajajo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine ali če je vanje vpisano večje število tujih študentov. Določilo »večje število tujih študentov« namreč ni jasno in omogoča manipulacijo učnega jezika pri izvajanju študija. SAZU predlaga, da bi namesto tega zapisa določilo vsebovalo minimalni pogoj: »več kot polovica tujih študentov«. SAZU naposled opozarja tudi na nejasnost določila v tretjem odstavku predloga 15. člena o tem, da mora biti študentom omogočeno spremljanje študijskih vsebin v slovenskem jeziku, če je študijski program akreditiran za izvajanje samo v tujem jeziku.

V zvezi s pogoji za vpis, ki jih ureja predlog 53. člena, SAZU nadalje opozarja na spremembo dikcije v prvem odstavku tega člena, saj po novem ni več govora o *istem* strokovnem področju predhodno pridobljene izobrazbe, ampak o *ustreznem* programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe z *ustreznega* strokovnega področja. Sprememba določila pomeni širitev pogoja, pri čemer je pomembno, da se razlika med obema predhodnima izobrazbama občutno odraža v stopnji splošnega znanja, znanja slovenščine in drugih znanjih, ki so pomembna za uspešen univerzitetni študij prve stopnje. To bi lahko negativno vplivalo na kakovost tega študija.

Dr. Milček Komelj se je pridružil stališču dr. Petra Štiha. Dodal je, da je besedilo predloga zakona jezikovno korektno, vseeno pa bi bilo treba v njem odpraviti nekatere jezikovne napake, predvsem pri rabi srednjega spola in upoštevanju razlik med tretjim in petim sklonom.

Minister je v neposrednem odzivu pojasnil, da besedilo zakona še ni lektorirano.

Dr. Zdravko Kačič je v odzivu na stališče SAZU predlagal, naj se dikcija 15. člena novega zakona kljub povedanemu ne spremeni. O tem, kar je povedal dr. Peter Štih, je delovna skupina že razpravljala. Določilo o učnem jeziku mora univerzam omogočiti ustrezno izvajanje študijske dejavnosti in predlagano spremembo bi morali v Sloveniji uveljaviti že pred 12 leti. Slovenija se na demografskem področju ter na področju migracij in integracije v Evropsko unijo spoprijema z velikimi izzivi. Visoko šolstvo bo moralo v prihodnjih letih zagotoviti veliko visoko izobraženih kadrov, saj se Sloveniji do leta 2038 na podlagi statističnih projekcij obeta generacijski prelom. Upadanje rodnosti prebivalstva namreč spremlja vse večji razkorak med delovno aktivnim in delovno neaktivnim prebivalstvom. Z upadom slovenskega prebivalstva bo sočasno izrazito naraščal delež starih nad 65 let – to bo bistveno povečalo koeficient starostne odvisnosti prebivalstva. Projekcije Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti do leta 2035 napovedujejo potrebo po 137.000 strokovnjakih različnih profilov. Podatki o migracijskih tokovih kažejo, da se v Slovenijo priseljuje vse več ljudi, in 80 % tistih z dovoljenjem za prebivanje ima zgolj osnovnošolsko izobrazbo. Medtem ko k nam prihajajo ljudje z nižjimi ravnmi izobrazbe, pa se iz Slovenije izseljujejo pretežno ljudje z višjo ravno izobrazbe. Ker beg možganov ni ugoden, si moramo tudi z ustreznimi ukrepi v visokem šolstvu prizadevati za kroženje in večji priliv možganov. Današnji trendi v populaciji mednarodnih študentov so med drugim rezultat trenutnih zakonskih okvirov, tudi določil na področju

učnega jezika. Na področju internacionalizacije visokega šolstva pa smo si zastavili drugačne cilje, usmerjene v privabljanje mednarodnih študentov in visoko kvalificiranih kadrov. Če se primerjamo z državami v Evropi, so te v zadnjih letih kljub ustavni zaščiti nacionalnega jezika začele izvajati veliko študijskih programov v tujem jeziku – tako je na primer v Avstriji, na Svedskem in celo v Franciji, ki je za svoj jezik zelo občutljiva. Učni jezik v visokem šolstvu spreminjajo z namenom, da bi v svoje okolje pritegnile in v njem tudi zadržale visoko izobražene ljudi, saj ti pomembno prispevajo k napredku in družbenemu razvoju.

Delovna skupina je osnutek zakona in s tem določila o učnem jeziku leto in pol oblikovala v izraziti interesni raznolikosti. Rezultat je besedilo, s katerim nobena interesna skupina ni povsem zadovoljna, a z dikcijami kljub temu soglaša. Ker bodo za kakovostno izobraževanje odgovorni predvsem visokošolski zavodi, je pomembno, da jim zakonska določila omogočajo ustrezno stopnjo avtonomije. Učni jezik v visokem šolstvu je kljub ustavni zaščiti jezika primerljivo urejen tudi glede na druge evropske države. Ob tem je pomembno, da predlog novega zakona opredeljuje tudi skrb visokega šolstva za razvoj slovenskega jezika. Normativna odprtost je posebej pomembna za študijska področja, na katerih mora visoko šolstvo zagotoviti konkurenčne kadre. Ker bodo le predlagana določila v 15. členu novega zakona omogočila konkurenčnost slovenskega visokega šolstva na področju internacionalizacije, vsi rektorji podpirajo, da se predlagana ureditev učnega jezika ne spremeni.

Predsednik je spomnil, da so bili ključni argumenti na področju učnega jezika že izmenjani. Namen razprave Sveta ni uskladiti različna mnenja, ampak izmenjati morebitna nova stališča.

Dr. Klavdija Kutnar je potrebo o ohranitvi predlagane ureditve učnega jezika ponazorila na konkretnem primeru. Javne univerze skupaj z Univerzo v Novi Gorici so del evropskih zavezništev univerz, ki jih zaznamujeta tesno mednarodno sodelovanje in dejavnost. K slednji sodi tudi 50 mobilnostnih oken v štiriletnem obdobju, ko naši študenti študijske obveznosti opravljajo na tuji univerzi, tuji študenti pa na domači univerzi. Mobilnostna okna ne temeljijo na individualnih sporazumih, temveč zahtevajo poglobljeno internacionalizacijo, ki sega tudi na raven predmetnikov in študijskih vsebin, še posebej pa zahteva izvajanje študija v tujem jeziku. Sprememba predlagane ureditve učnega jezika bi onemogočila izvajanje mobilnostnih oken. Da se države izvora trenutne populacije mednarodnih študentov pretežno nahajajo na Zahodnem Balkanu, pa je tudi posledica obstoječe zakonske ureditve učnega jezika.

Dr. Marko Marinčič je izrazil pobudo, da se člani Sveta seznanijo s pripombami Visokošolskega sindikata Slovenije, izraženimi na sejah delovne skupine. V zvezi z ucnim jezikom je soglašal s stališčem SAŽU. Slednje ne pomeni nacionalne obrambe slovenskega jezika, ampak vsebuje pomembno družbeno sporočilo. Namen javnih univerz je predvsem izobraževanje in raziskovanje za potrebe tukajšnjih prebivalcev. Diplomanti morajo na številnih področjih, kot je zdravstvo, zaradi potreb delovnega okolja in prebivalcev dobro poznati slovenski jezik. Študij v Sloveniji poleg tega zaznamuje razmeroma širok nabor socialnih pravic. Verjetno bo izvajanje študijskega procesa v tujem jeziku naše visoko šolstvo naredilo mednarodno bolj privlačno, a je obseg javnih sredstev, s

katerimi se socialne pravice v visokem šolstvu uresničujejo, omejen, zaradi česar se bodo lahko ugodnosti in pravice slovenskih študentov krčile na račun mednarodnih študentov.

Dare Stojan je poudaril, da bi lahko bil v predlogu novega zakona pomen gospodarstva izrazitejši. Pozdravil je zavedanje rektorske konference o potrebah po visoko izobraženem kadru in podprl tako pomen internacionalizacije visokega šolstva kot pomen znanja vsaj enega tujega jezika. V zvezi s spremenjeno ureditvijo financiranja v visokem šolstvu je glede na krepitev finančne avtonomije in podaljšanje obdobja sklepanja pogodbe o financiranju opozoril na pomen ustreznega nadzora porabe javnega denarja. V predlogu novega zakona nadalje pogrša jasnejšo in pomembnejšo vlogo samostojnih visokošolskih zavodov, saj za gospodarstvenike ni bistvenega pomena, ali so diplomanti študij zaključili na javnem ali zasebnem zavodu.

V zvezi z novo ureditvijo informacijskega sistemoma eVŠ je pomembno, da bi morale biti evidence zaradi izzivov pri prehajanju med izobraževalnimi programi, pomikanju po izobraževalni vertikali in priznavanju izobraževanja jasneje povezane z evidencami za nižje ravni izobraževanja, ki so v pristojnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje. Glede na nižje ravni izobraževanja bi bilo smiselno ponovno preučiti tudi ustreznost zakonske umestitve in evidentiranja krajšega izobraževanja in usposabljanja za pridobitev mikrodokazila.

Minister je pojasnil, da je področje financiranja v visokem šolstvu občutljivo. Ustanovitelj bo v delovanje javnih univerz po predlogu nove zakonodaje posegal le vsakih 6 let. Ob tej priložnosti se bo lahko ministrstvo na podlagi analiz o vpisu in družbenih potrebah po diplomantih z univerzami pogajalo o pogojih in obsegu študijske dejavnosti. Na področju koncesij pa si je ministrstvo prizadevalo predvsem za ureditev preglednega postopka podeljevanja koncesij. Prav tako je treba razumeti, da izziv ni le v zmožnostih visokega šolstva, da pokrije družbene potrebe po diplomantih, ampak tudi v tem, da visokošolskim zavodom primanjkuje študentov. Demografsko smo izčrpani in iščemo načine, kako bi na študij in delo k nam pritegnili ljudi iz tujine. Najbolje bo, če bo čim večjo vlogo pri tem odigralo visoko šolstvo.

Dr. Boštjan Golob se je vrnil k temi učnega jezika. Pravica do izobraževanja v slovenskem jeziku je v predlogu člena o učnem jeziku izrecno zapisana. Tuj jezik se bo uporabljal le pri izobraževanju omejenih skupin študentov. Pomembno pa je tudi, da je treba statistiko o mednarodnih študentih pri nas ustrezno umestiti v kontekst, saj se študenti iz držav Zahodnega Balkana na študijske programe v slovenskem jeziku vpisujejo na podlagi bilateralnih sporazumov, ki smo jih sklenili z državami Zahodnega Balkana. Potrebno se je zavedati tudi, da je internacionalizacija vpisana v vse ključne strateške dokumente na področju visokega šolstva. Zato je izrazil podporo predhodno izraženim stališčem predstavnikov rektorske konference.

Predsednik je sklenil, da bodo stališča članov Sveta o učnem jeziku posredovana pristojnim za sprejetje zakona o visokem šolstvu. Pri pogojih za vpis, ki jih ureja 53. člen predloga novega zakona, je pomembno, da so predvidene tudi zakonske spremembe na področju mature, na katere pa

ni smiselno čakati. Spremenjena dikcija je konkretno namenjena predvsem temu, da se lahko nekdo s področno ustrezno srednjo strokovno izobrazbo, kot je na primer izobrazba s srednje računalniške šole, vpiše tudi na področno ustrezen univerzitetni študij s področja informatike.

Vid Pajer je v razpravi spomnil, da bi lahko novi zakon dosledneje izpolnil strateške cilje iz Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva do 2030 na področju gibalno-športne dejavnosti. Novi zakon športne dejavnosti ne vrača v prvostopenjske študijske programe v prvih letnikih študija, temveč v sklopu podpornih dejavnosti spodbuja gibalno-športne aktivnosti in splošen zdrav in trajnostni življenjski slog študentov in zaposlenih. Med mladimi se največji upad gibalno-športne dejavnosti zgodi ravno ob prehodu v visoko šolstvo, ta upad pa negativno vpliva na zdravje in kognitivne sposobnosti študentov. Zato bi bilo treba v zakon vpisati organizacijo in izvedbo rednih gibalno-športnih aktivnosti v času študija s poudarkom na prvih letnikih prvostopenjskih študijskih programov.

Minister je v odzivu na predlog v zvezi z gibalno-športno dejavnostjo postavil vprašanje, ali je to dejavnost smiselno umestiti med obvezne sestavine študijskih programov. To je namreč mogoče na račun krnitve drugih obveznih študijskih vsebin. In to je mogoče, če se bo na visokošolskih zavodih zaposlilo ustrezno število športnih pedagogov. Visokošolski zavodi trenutno v okviru formalnega izobraževanja nimajo ustreznih virov za uresničitev take spremembe. Ob tem se je treba spomniti, da je bil šport iz predmetnikov prvostopenjskih študijskih programov umaknjen zaradi prizadevanj olimpijskega komiteja.

Dr. Klavdija Kutnar je pojasnila, da je o gibalno-športni dejavnosti veliko razpravljala tudi delovna skupina. Univerzam bi bilo smiselno dejavnosti, povezane z zdravim življenjem, gibanjem in športom, prepustiti, da jih samostojno umeščajo v različne dejavnosti, saj se tesno povezujejo tudi z zelenim in digitalnim prehodom v visokem šolstvu ter z zagotavljanjem vključujočega študijskega okolja. Univerza na primer vsem študentom ponuja izbirni predmet na področju zdravega načina življenja. Zaradi velikega zanimanja se bo izvajal vzporedno. Pomembno je torej tudi ozaveščanje o zdravem življenjskem slogu.

Luka Mihalič je izrazil stališče, da so gibalno-športne aktivnosti kljub temu dobile svoje mesto v novem zakonu.

Dr. Boris Dular je sporočil, da so pomembne spremembe na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu ustrezno umeščene v nov zakon. Ustrezno je urejen tudi status Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija). Predstavil je pobude članov sveta na področju časovnega prilagajanja izvajanja študija za študente s posebnimi potrebami in posebnim statusom in zagotavljanja enakopravnosti pri zaračunavanju šolnine pri študentih, ki so izobrazbo na določeni stopnji študija že prejeli bodisi v okviru plačljivega študija bodisi študija v tujini, niso pa še izkoristili pravice do brezplačnega študija na tej stopnji. Prenesel je tudi pobudo v zvezi z izvolitvijo znanstvenega delavca v naziv visokošolskega učitelja.

Izkazovanje pedagoške usposobljenosti bi moralo biti v tem primeru tesneje povezano s pedagoškimi kriteriji, ki jih je potrebno izpolniti za izvolitev v posamezen naziv visokošolskega učitelja. Nova zakonska določila o imenovanju članov sveta agencije bi lahko nadalje preprečila, da določene interesne skupine zaradi nesoglasja v svet agencije ne imenujejo svojih predstavnikov, saj obstaja nevarnost, da svet zaradi nepopolnosti ne bo sklepčen ali da bo težje sprejemal odločitve. Zakon bi lahko opredelil, da v primeru nesoglasja o imenovanju člana sveta odloča drug organ.

Minister je v odzivu pojasnil, da ministrstvo ne more odločati o imenovanju članov sveta agencije. Na področju šolnin nadalje v zakon ni mogoče vpisati vseh možnosti in situacij – pomembno je, da zakon pravico do brezplačnega študija in njeno koriščenje uredi na splošni ravni. Podobno je v primeru časovne prilagoditve izvajanja študija, ki je po eni strani mogoča za študente s posebnimi potrebami in posebnim statusom, po drugi pa predvsem kot način za študij ob delu. Če bo praksa pokazala, bodo posebnosti na tovrstnih področjih podrobneje urejene s pravilniki.

Dr. Franci Demšar je v zvezi z imenovanjem članov v svet agencije pojasnil, da si agencija že dolgo časa neuspešno prizadeva, da bi reprezentativni sindikati v svet vendarle imenovali svojega predstavnika. Predlog za spremembo predloga člana o sestavi sveta agencije je obravnavala že delovna skupina, a s spremembo ni soglašala.

Dr. Marko Marinčič je v zvezi s predlogom 106. člena o delovni in pedagoški obveznosti pripomnil, da delovna skupina o tem ni dovolj razpravljala. Glede na obstoječi predlog člana bo lahko tedenska delovna obveznost visokošolskega učitelja teoretično tudi nič ur. Obstaja potencialna nevarnost, da zaposleni, ki bi morali glede na zaposlitev primarno poučevati, tega niti ne bodo počeli, čeprav so izključno za raziskovanje zakonsko urejena temu namenjena delovna mesta in nazivi. Ob tem pa so zaposleni v visokem šolstvu neredko deležni očitkov, da delajo le 6 ur na teden ali še manj. Zato Visokošolski sindikat Slovenije predlaga, naj bo delovna pedagoška obveznost v novem zakonu tako kot v starem omejena tudi navzdol.

Dr. Zdravko Kačič se je odzval, da je delovna skupina vendarle večkrat razpravljala o delovni in pedagoški obveznosti. Predlog nove ureditve na tem področju predstavlja pomemben strateški premik. V okviru javne službe sta poučevanje in raziskovanje med seboj neločljivo povezana. Čeprav se slovenske javne univerze deklarirajo za raziskovalne, so v praksi tipične pedagoške univerze. Če bi želele biti raziskovalne, bi morale to dejavnost v prihodnje bolj okrepiti in pridobiti bistveno večje raziskovalne projekte. V tej smeri se bodo lahko razvile, če bodo lahko obremenitve zaposlenih bistveno bolj fleksibilne in bo lahko na primer nekdo, ki na univerzo pripelje milijonski raziskovalni projekt, še vedno ostal visokošolski učitelj. Če se bo moral nekdo v celoti posvetiti raziskovalnemu projektu, ne bo več bojazni, da izgubi delovno mesto visokošolskega učitelja. Za razporejanje delovne obveznosti pa bo odgovorno vodstvo. Nezaupanje v univerze tako na področju kadrovanja kot jezika je obžalovanja vredno.

Po mnenju predsednika je bojazen, da bodo vodstva visokošolskih zavodov zaposlovala visokošolske učitelje brez pedagoške obremenitve, odveč.

Dr. Marko Marinčič je sporočil, da se bo Visokošolski sindikat Slovenije od trenutnega predloga 106. člena novega zakona distanciral.

Minister je dodal, da je obseg delovne in pedagoške obveznosti podrobneje opredeljen v Kolektivni pogodbi za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji in določa tudi spodnji prag obremenitve. Predlog 106. člena kolektivne pogodbe ne bo razveljavljen.

Dr. Peter Štih je delno soglašal s stališčem dr. Marka Marinčiča. Ne smemo pozabiti, da je osnovna naloga visokega šolstva prenašanje znanja na študente.

Dr. Klavdija Kutnar se je odzvala, da pedagoško delo ne glede na določbe predloga 106. člena ostaja ključna visokošolska dejavnost. Pomembno je, da predlog drugega odstavka tega člena podrobnejšo ureditev delovnih obveznosti prepušča senatu univerze oziroma dekanu samostojnega visokošolskega zavoda. Odprava spodnjega praga delovne in pedagoške obveznosti je pomembna tudi zaradi novih metod poučevanja, ki jih kot tovrstno obveznost ni mogoče opredeliti.

Predsednik je poudaril, da poučevanje vendarle ni najbolj osnovna dejavnost v visokem šolstvu, saj mora slednje znanje najprej ustvarjati, da bi ga lahko posredovalo študentom. Znanje iz okolja lahko vse bolj pridobivajo študentje sami.

Dare Stojan se je ponovno navezal na druge oblike izobraževanja v visokem šolstvu, med katere sodijo tudi krajša izobraževanja in usposabljanja za pridobitev mikrodokazila – slednja bi bilo treba na medresorski ravni in na področju evidenc bolje urediti.

V.d. generalnega direktorja Direktorata za visoko šolstvo je pojasnil, da zakonodaja omejuje prenos evidenčnih podatkov. Njihova izmenjava je mogoča le na podlagi ustreznih pogodb in ministrstvo pri tem nima ovir. To pomeni, da vseh podrobnosti na področju evidentiranja podatkov z zakonom ni mogoče predpisati. Sicer pa bo lahko visokošolska zakonodaja uredila le tisti segment mikrodokazil, ki ga pokriva visoko šolstvo.

Predsednik je v zvezi s krajšim izobraževanjem in usposabljanjem za pridobitev mikrodokazila delil stališče, da bi lahko vodilo tudi do formalne izobrazbe in da je njegova ločitev od formalnega izobraževanja preveč omejujoča.

Barbara Krajnc je spomnila, da je predlagana ureditev izobraževanja in usposabljanja za pridobitev mikrodokazila skladna z evropsko direktivo. Na nižjih ravneh izobraževanja bodo mikrodokazila ustrezno umeščena v slovensko ogrodje kvalifikacij, in sicer za celotno izobraževalno vertikalo. Slednje bo posledično pokrival tudi informacijski sistem s povezanimi bazami podatkov.

Dr. Marko Marinčič je soglašal, da mora biti izobraževanje in usposabljanje za pridobitev mikrodokazila ločeno od formalnega izobraževanja, tudi zaradi ureditve financiranja visokega šolstva in razlik v viru financiranja takšnega neformalnega izobraževanja in usposabljanja.

Dr. Zdravko Kačič je spomnil, da je delovna skupina soglašala z izločitvijo mikrodokazil iz formalnega visokošolskega izobraževanja. Izobraževanje in usposabljanje za pridobitev mikrodokazila mora nastajati v sodelovanju z zainteresiranimi skupinami končnih uporabnikov, kot so delodajalci. Vsebine mikrodokazil se bodo torej oblikovale na drugačen način, kot se oblikujejo študijski programi. To ne izključuje, da bi se takšne vsebine prenašale tudi v proces formalnega izobraževanja. Ne bi pa bilo primerno, če bi se lahko mikrodokazila zložila v diplomu, pridobljeno v formalnem izobraževanju. Delovna skupina je s tem soglašala.

Dr. Marko Marinčič je v zvezi s 7. odstavkom 45. člena, v skladu s katerim krajše izobraževanje in usposabljanje za pridobitev mikrodokazila ne pomeni izvajanja študijskih programov po zakonu o visokem šolstvu oziroma opravljanja z njimi določenih študijskih obveznosti, pripomnil, da bi bilo primerneje, če bi se moralo takšno izobraževanje in usposabljanje izvajati ločeno od formalnega izobraževanja.

Dr. Franci Demšar je izrazil pobudo, da bi opredelitev modulov in smeri študijskih programov v novem zakonu vsebovala tudi določilo, ki module in smeri razlikuje glede na število kreditnih točk. S tem bi tudi jasneje uredili možnosti spreminjanja študijskih programov. Agencija je pobudo za to dopolnitev predstavila tako na delovni skupini kot v javni obravnavi. Ponovil je tudi predlog za spremembo predloga 41. člena v zvezi s priglasitvijo študijskih programov Evro-sredozemske univerze, 89. člena o spremembi lokacije in 178. člena prehodnih in končnih določb o dokončanju postopkov agencije in sprejemu splošnih aktov.

Predsednik je zaključil razpravo. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

Sklep št. 2:

Svet se je seznanil s predlogom Zakona o visokem šolstvu.

ZA: 15	PROTI: 0	VZDRZANI: 0
--------	----------	-------------

Sklep št. 3:

Predlogi, dani na seji, se predajo ministrstvu v okviru potekajoče medresorske obravnave.

ZA: 15	PROTI: 0	VZDRZANI: 0
--------	----------	-------------

Sklep št. 4:

Zapisnik seje bo Svet obravnaval in potrdil na dopisni seji.

ZA: 15	PROTI: 0	VZDRZANI: 0
--------	----------	-------------

Predsednik se je članom Sveta zahvalil za sodelovanje. Naslednja redna seja Sveta bo predvidoma konec novembra oziroma v prvi polovici

decembra 2024. Na njej bo predvidoma obravnavan predlog aktivnosti in kazalnikov spremljanja Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva do 2030.

Zapisal:
dr. Jernej Širok

Dr. Ivan Svetlik
PREDESEDNIK

Zapisnik ima 8 strani in 1 prilogo.

Priloga 1: predloga Zakona o visokem šolstvu po javni obravnavi, ki je bil gradivo za sejo.